

Vergaderjaar 1984–1985

18 998

Aanvulling van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek (Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 NBW elfde gedeelte)

B

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 24 april 1985

Bij Kabinetsmissive van 14 november 1984, nr. 41, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Justitie, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een voorstel van wet met memorie van toelichting, houdende Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 nieuw BW, elfde gedeelte, bevattende aanvulling van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek.

Algemeen

1. In Hoofdstuk I, onder 6, van de toelichting wordt opgemerkt dat de wetgever aan de definities van de verschillende werkingen («functies»), welke het ontwerp van artikel 4 (nieuw), Wet AB, behelsde, weinig behoefte heeft, te minder, omdat hij de benamingen in de praktijk toch niet bezigt in de tekst en ook niet behoefte te bezigen. Naar het oordeel van de Raad van State moet deze stelling enigermate worden gerelativeerd. De zin van omschrijvingen van de werkingen van het nieuwe recht is niet gelegen in het verklaren van termen die dan in de wet zelf kunnen worden opgenomen. Veeleer ligt het belang ervan in het scheppen van althans enige duidelijkheid omtrent de implicaties van die werkingen, met name van exclusieve werking. In de eerste plaats vergemakkelijkt dit de besluitvorming met betrekking tot in

wetsontwerpen op te nemen overgangsbepalingen. In dit kader moet het gestelde in de tweede alinea van punt 74 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek (AWT) worden geplaatst. Enige duidelijkheid omtrent de betekenis van exclusieve werking kan voorts de noodzaak tot het opnemen van bepaalde specifieke overgangsbepalingen ondervangen, zoals ook blijkt uit het artikelsgewijs onderdeel van de memorie van toelichting. Er bestaat derhalve wél behoefte aan de in de toelichting bedoelde omschrijvingen, ook bij de wetgever. In deze behoefte wordt thans evenwel voorzien in de AWT, zodat een wettelijke definiëring, afgezien van de nadelen die daaraan overigens zijn verbonden, niet meer aan de orde behoefte te komen.

Bij de motivering en verklaring van overgangsbepalingen dient naar de mening van de Raad voorts zoweel mogelijk te worden aangesloten bij de – in de praktijk ingeburgerde – aanduidingen en omschrijvingen, neergelegd in punt 74 AWT, tenzij het specifieke karakter van het rechtsgebied of de overgangsrechtelijke problematiek tot afwijkingen daarvan noopt. In dit verband kan worden opgemerkt dat, nu hetgeen in de toelichting op bladzijde 9 wordt aangeduid met onmiddellijke werking niet afwijkt van wat in de literatuur en de AWT wordt verstaan onder

exclusieve werking, het, ter voorkoming van de indruk van het tegendeel, de voorkeur verdient de terminologie van de AWT aan te houden. Dit klemmt te meer omdat met de term exclusieve werking het verschil, niet alleen met eerbiedigende werking, maar ook met terugwerkende kracht, kernachtig wordt aangegeven. Bij exclusieve werking is er maar één rechtsregime na de inwerkingtreding van het nieuwe recht, derhalve geen nieuw naast oud, of oud naast nieuw recht. Het woord «onmiddellijke» geeft het verschil met terugwerkende kracht minder duidelijk aan dan «exclusief». Het in noot 1 van Hoofdstuk II, onder A.8, genoemde arrest van de Hoge Raad acht het college niet doorslaggevend.

In tegenstelling tot de AWT wordt op bladzijde 9 van de memorie van toelichting onderscheid gemaakt tussen «echte» eerbiedigende werking en «uitgestelde werking». De Raad betwijfelt of dit onderscheid zo essentieel is dat zulks van de gebruikelijke terminologie afwijkende aanduidingen rechtvaardigt. In beide gevallen gaat het er in wezen om dat wordt afgeweken van het uitgangspunt dat het nieuwe recht op het moment van zijn inwerkingtreding van toepassing wordt op bestaande rechtsverhoudingen en wel in die zin dat het oude recht nog gedurende enige tijd van toepassing blijft. Dit impliceert dat,

afhankelijk van het moment van ontstaan, op dezelfde rechtsverhoudingen verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn gedurende een bepaalde periode. Door het gebruik van twee verschillende termen komt ten onrechte niet meer tot uitdrukking dat beide constructies op dit essentiële punt overeenstemmen. Van «twee geheel verschillende rechtsfiguren» is derhalve geen sprake. Hierbij kan worden aangetekend dat het gemaakte onderscheid in het vervolg van de toelichting nauwelijks meer aan de orde komt en nergens een substantiële verklarende rol speelt. Uiteraard kan men binnen het verschijnsel eerbiedigende werking, voor wat betreft de periode waarover deze zich uitstrekt, onderscheiden tussen de gevallen waarin die afhankelijk is van de duur van de betrokken rechtsverhouding of onafhankelijk daarvan door de wet wordt bepaald, doch een zelfde onderscheid kan gemaakt worden ter zake van terugwerkende kracht tot het ontstaan van een rechtsverhouding of tot een door de wet gefixeerde datum. Op het punt van de terugwerkende kracht wordt dit onderscheid evenwel niet in een verschil in benaming tot uitdrukking gebracht. De toelichting ware daarom op dit punt te wijzigen.

2. Op bladzijde 11 van de memorie van toelichting wordt onder punt 10 opgemerkt dat artikel 4 Wet AB van het overgangsrecht de hoofdregel inhoudt dat de nieuwe wet vanaf haar inwerkingtreding de bestaande rechtsposities en rechtsverhoudingen gaat beheersen en wel voor het vervolg («ex nunc»).

Op bladzijde 12 van de memorie van toelichting wordt gesteld dat, waar de bepalingen van het ontwerp zwijgen, het nieuwe wetboek onmiddellijke werking heeft, behoudens het bepaalde in artikel 75.

Naar het oordeel van de Raad wordt hier aan artikel 4 Wet AB een interpretatie gegeven die niet met de tekst van het artikel in overeenstemming is. Die tekst eist slechts ter zake van terugwerkende kracht een noodzakelijke voorziening.

Bovendien verdraagt deze interpretatie zich minder goed met de aard van het overgangsrecht dat zich door zijn casuïstische karakter bezwaarlijk uitputtend laat regelen. Met name op het terrein van het overgangsrecht zal het vaak aan de rechter moeten worden overgelaten in concreto een aanvaardbare oplossing te kiezen. Het verdient derhalve geen aanbeveling de rechter daarbij verder te beperken

dan artikel 4 Wet AB expliciet doet. Niet uit te sluiten is dat de rechter zich soms genoopt zal zien enige vorm van ongeschreven eerbiedigende werking aan te nemen, overeenkomstig de geest van artikel 75 van het ontwerp. Weliswaar verschaft deze bepaling, ondanks de ruime interpretatie die in de toelichting aan artikel 4 Wet AB wordt gegeven, de rechter bij toepassing van deze – overigens wel beperkt geformuleerde – bepaling enige armslag. Niet uit het oog mag evenwel worden verloren dat de betekenis van artikel 4 Wet AB zich over de gehele wetgeving uitstrekt. In de gevallen, waarin niet is voorzien in een bepaling als neergelegd in artikel 75 van dit ontwerp, kan de in de memorie van toelichting voorgestane interpretatie van artikel 4 Wet AB – die uit een oogpunt van consistentie ook dan zal moeten worden aangehouden – tot onwenselijke consequenties leiden.

Het vorenstaande betekent niet dat de Raad niet kan instemmen met het in punt 74 AWT neergelegde uitgangspunt dat het nieuwe recht bij gebreke van andersluidende overgangsbepalingen, in principe exclusieve werking heeft. Zulks vloeit voort uit de tekst en de strekking van de nieuwe wet zelf die naar zijn inhoud vanaf zijn inwerkingtreding van toepassing zal zijn op de omstandigheden en verhoudingen waarop hij betrekking heeft, voor zover deze zich op dat moment voordoen. Gelet op het hiervoor reeds gereleveerde feit dat het overgangsrecht zich vrijwel niet uitputtend laat regelen, zal op dit uitgangspunt uitzondering kunnen worden gemaakt in die zin dat ook in niet expliciet in overgangsbepalingen voorziene gevallen eerbiedigende werking door de rechter kan worden aangenomen, indien onverkorte toepassing van het nieuwe recht in concreto tot resultaten zou leiden die de wetgever uit een oogpunt van redelijkheid en billijkheid niet gewild kan hebben.

3. In Hoofdstuk II, onder D, van de memorie van toelichting wordt gesproken over het beginsel van eerbiediging van «verkregen rechten», terwijl in de memorie van toelichting bij de artikelen 69 en 70 wordt opgemerkt dat die artikelen een uitwerking van dat beginsel geven. Het is de Raad opgevallen dat in de memorie van toelichting niet wordt ingegaan op de herkomst, de precieze strekking en de ratio van dat beginsel. Naar zijn oordeel dient zulks alsnog te gebeuren. De vraag rijst

namelijk of hier sprake is van een min of meer algemeen onderschreven beginsel van overgangsrecht en wat in dat geval de reikwijdte is van een dergelijk beginsel. Waarschijnlijk wordt in de memorie van toelichting bedoeld op de – met name in de oudere overgangsrechtelijke literatuur verdedigde – leer der verkregen rechten. Bij een verwijzing naar deze leer doet zich evenwel het probleem voor dat niet sprake is van een eensluidende theorie, doch van een cluster van theorieën die slechts gemeen hebben dat ze strekken tot eerbiediging van bepaalde bestaande civielrechtelijke rechtsbetrekkingen. Onderling verschillen die theorieën evenwel sterk op een ook voor het onderhavige wetsontwerp relevant punt, namelijk de vraag welke rechten moeten worden geëerbiedigd en waarom. In de literatuur wordt onder meer gepleit voor eerbiediging van contractuele rechten, onherroepelijke rechten, volwaardige rechten en subjectieve rechten, categorieën die elkaar zeker niet dekken en bovendien weer op uiteenlopende wijze nader worden omgrensd. Uit het vorenstaande volgt dat, indien de wetgever zich wil beroepen op een beginsel strekkende tot eerbiediging van verkregen rechten, aangegeven zal moeten worden waarom de werking van dat beginsel beperkt kan en moet blijven tot de in de artikelen 69 en 70 genoemde rechten en verplichtingen, zoals uit de toelichting zou kunnen worden afgeleid.

In de memorie van toelichting wordt voorts voorbijgegaan aan de vraag of het in de eerste alinea van paragraaf 13 bedoelde uitgangspunt inderdaad als een algemeen onderschreven beginsel kan worden aangemerkt. Geen aandacht wordt besteed aan de bezwaren die in de meer recente literatuur zijn aangevoerd tegen de onderscheidene theorieën met betrekking tot verkregen rechten. Ook wordt in de paragrafen 13 en 14 van de memorie van toelichting een uiteenzetting gemist met betrekking tot de wijze waarop de wenselijkheid van de in de artikelen 69 en 70 voorziene eerbiedigende werking is afgewogen tegen de bezwaren die daartegen in hoofdstuk I, onder 2, van dezelfde memorie van toelichting worden aangevoerd.

Artikelen

4. Artikel 68, tweede lid.

Deze bepaling behelst een afzonderlijke voorziening die geen verband

houdt met hetgeen in het eerste lid van artikel 68 is bepaald. Het verdient daarom aanbeveling deze bepaling in een afzonderlijk artikel op te nemen.

5. Artikel 70, tweede lid.

Het woord «echter» in deze bepaling kan tot enige onduidelijkheid leiden. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat de bepaling van het tweede lid ten dele afwijkt van het eerste lid. Gelet op hetgeen is gesteld in met name paragraaf 10 van het algemeen gedeelte van de toelichting lijkt in het tweede lid de algemene regel te zijn neergelegd en in het eerste lid een uitzondering op die regel. Om deze reden acht de Raad het juist de leden te verwisselen en het woord «echter» op te nemen in de thans onder het eerste lid opgenomen bepaling. Voorts doet zich de vraag voor waarom in artikel 69 niet een soortgelijke bepaling als in artikel 70, tweede lid, is opgenomen. In de memorie van toelichting ware daaraan aandacht te besteden.

6. Artikel 71, eerste lid

De redactie van het eerste lid kan misverstanden oproepen. Bepaald wordt dat een beding, dat voor het in werking treden van de wet geldig is overeengekomen, haar geldigheid behoudt ook indien het in strijd is met een dwingende bepaling der wet, «tenzij het naar een toenmaals geldend artikel verwijst». Een contractueel beding dat een van een bepaling van regelen recht afwijkende clause behelst, zou ook naar die bepaling kunnen verwijzen, doch deze gevallen zullen naar de mening van de Raad in het aangehaalde onderdeel van artikel 71, eerste lid, niet bedoeld zijn. In de evenbedoelde zinsnede zou tot uitdrukking moeten worden gebracht dat de uitzondering wordt gemaakt voor clausules die ertoe strekken bepaalde wetsartikelen van toepassing te verklaren.

7. Artikel 74, eerste lid

In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat in het eerste lid regels worden gegeven die ook in de artikelen 27 en 66 van de Overgangswet nieuw BW zijn opgenomen: het formele procesrecht wordt tijdens een procedure die ten tijde van de inwerkingtreding reeds loopt, geëerbiedigd.

Een meerderheid van een werkgroep van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak heeft, nadat zij kennis had genomen van een door mr H. Stein uit te brengen preadvies voor de Nederlandse Juristenvereniging in

1985, het in dat preadvies ontwikkelde systeem voor een overgangsrecht van het formele procesrecht als «aantrekkelijk» gekenschetst. Dat systeem komt er – kort samengevat – op neer, dat het nieuwe recht ook in formeel opzicht in beginsel onmiddellijke werking heeft. Op die onmiddellijke werking zouden in het belang van de rechtszekerheid uitzonderingen gemaakt moeten worden voor de voorschriften betreffende de rechterlijke competentie, de wijze van rechtsingang en de aard van de rechterlijke uitspraak, alsmede de tegen een rechterlijke uitspraak aan te wenden rechtsmiddelen en de daarvoor geldende termijnen en formaliteiten.

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak heeft in zijn aan Uw bewindsman gerichte advies over het ontwerp van 3 oktober 1984 zich achter vorengevoemd standpunt gesteld.

Naar de mening van de Raad dient aan het voren genoemde standpunt nader aandacht te worden besteed. Een bijzondere regeling voor het procesrecht in aanhangige gedingen doet afbreuk aan het in het ontwerp in het algemeen gekozen systeem van onmiddellijke werking. Voor de praktijk is het van groot belang dat, behoudens de hiervoor genoemde uitzonderingen, ook het vernieuwde procesrecht zo spoedig mogelijk werking krijgt en dat niet, wellicht nog veel jaren, twee soorten procesrecht naast elkaar blijven bestaan.

8. Artikel 77

In de tweede volzin van dit artikel wordt bepaald dat het in de eerste volzin voorziene, het hypotheekrecht vervangende, pandrecht zich mede zal gaan uitstrekken over zaken die onder het oude recht als onroerend door bestemming (zogenaamde hulpzaken) aan de hypotheek zouden zijn onderworpen, doch eerst na het in werking treden van het nieuwe recht aan de zaak waarop de hypotheek rust, worden toegevoegd. Het gaat hier dus om zaken die nooit hulpzaak zijn geworden en ook nooit aan het op het moment van in werking treden van het nieuwe recht bestaande hypotheekrecht zijn onderworpen.

De redenen voor deze toch vrij verregaande bescherming van de hypotheeknemer worden in de toelichting niet aangegeven. De wenselijkheid om de verwachting van de hypotheeknemer, dat zijn zekerheid zich mede zal blijven uitstrekken tot wat onder het oude recht als een hulpzaak werd aangemerkt, te

honoreren zal naar de mening van de Raad moeten worden afgewogen tegen de rechtsgelijkheid tussen hypotheeknemers en andere crediteuren wier rechten voor en na het in werking treden van het nieuwe recht werden gevestigd, welk laatste belang meer zal gaan klemmen, naarmate langere tijd verloopt na het in werking treden van het nieuwe recht. Wellicht zou overwogen kunnen worden het bepaalde in de tweede volzin slechts enige jaren te laten gelden, teneinde partijen in de gelegenheid te stellen zelf in een dergelijk pandrecht te voorzien.

9. Artikel 78

Het is de Raad niet duidelijk waarom ook met betrekking tot het bepaalde in artikel 3.1.2.8 NBW in dit artikellid wordt voorzien in eerbiedigende werking over een periode van drie jaren. Naar de mening van het college zou deze bepaling terstond in werking kunnen treden.

10. Artikelen 80 en 81

In artikel 80 is een termijn van een jaar opgenomen voordat de bepalingen omtrent vernietigbaarheid en vernietiging van toepassing worden.

Artikel 81 kent een zelfde termijn ten aanzien van rechtshandelingen die voorheen vernietigbaar waren maar volgens het nieuwe recht nietig. In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat dat jaar verband houdt met artikel 73, dat aan de wettelijke termijnen langer dan een jaar eveneens een uitgestelde werking van een jaar verbindt, zodat gedurende dat jaar nog de oude termijn in acht genomen moet worden. Het verdient – aldus de memorie van toelichting – de voorkeur gedurende dat jaar dan ook het materiële recht omtrent vernietigbaarheid en vernietiging te handhaven. Deze voorkeur is de Raad niet duidelijk. Terecht wordt er in de memorie van toelichting op gewezen dat onder het oude recht ten aanzien van de «nulliteiten» onduidelijkheden zijn blijven bestaan, zoals de rechtskracht van eenzijdige rechtshandelingen van onbekwamen.

Gelet op deze onduidelijkheden lijkt onmiddellijke werking van het nieuwe recht ook op dit terrein aangewezen. Dit neemt niet weg dat daarnaast kan worden bepaald dat de verjaringstermijn van artikel 3.2.17 niet eerder verloopt dan één jaar na het in werking treden van het nieuwe BW.

11. Artikel 86

Betwifeld kan worden of onder het

eerste lid ook de situatie is begrepen dat degene te wiens laste de zekerheid is gesteld voor het tijdstip van het in werking treden van de wet, een voor verpanding vatbaar goed aan een ander, c.q. een derde, in plaats van aan zijn schuldeiser heeft overgedragen. De Raad is van oordeel dat in de wetstekst iedere twijfel hieromtrent dient te worden uitgesloten.

Het verschil in betekenis tussen het tweede lid en het derde lid, eerste volzin is niet geheel duidelijk. In de memorie van toelichting dient daarop nader te worden ingegaan.

De vantoepassingverklaring van de vorige leden, zoals deze plaatsvindt aan het slot van het vijfde lid, doet de vraag rijzen of hierdoor de eigendoms-overdracht tot zekerheid in het bezitloos pand overgaat op het moment van het in werking treden van de wet, derhalve met terugwerken de kracht, dan wel op het moment waarop de aldaar bedoelde aanzegging heeft plaatsgevonden.

12. Artikel 87.

De in dit artikel neergelegde constructie waarbij de bepalingen in Boek 3, titel 8, inzake vruchtgebruik van overeenkomstige toepassing worden verklaard op de daarbedoelde obligatoire rechtsverhoudingen, voor zover de aard en de inhoud van die rechtsverhoudingen zich daar niet tegen verzetten, kan naar de mening van de Raad tot onzekerheid leiden. Hoewel de bepaling de aard en de inhoud van de rechtsverhoudingen voorop lijkt te stellen, is het welhaast ondenkbaar dat deze niet in belangrijke mate worden beïnvloed door het bepaalde in artikel 87, tenzij slechts enkele bepalingen omtrent vruchtgebruik van toepassing moeten worden geacht, hetgeen niet de bedoeling kan zijn. Bovendien doet ook hier zich het probleem voor dat veelal niet duidelijk zal zijn wat een «van overeenkomstige toepassing» zal moeten inhouden, nu de onderhavige rechtsverhoudingen toch wezenlijk van vruchtgebruik kunnen afwijken. Bij vele bepalingen inzake vruchtgebruik (bij voorbeeld de artikelen 3.8.3, eerste lid, eerste volzin, 3.8.4., eerste lid, 3.8.5, 3.8.6a en 3.8.8, derde lid) kan de vraag rijzen of en in hoeverre c.q. met welk resultaat die voorschriften zullen moeten worden toegepast. Vandaar dat naar het oordeel van de Raad het juistere lijkt in artikel 87 de bepalingen uit titel 3.8 NBW, die in elk geval van toepassing zullen moeten zijn, uitdrukkelijk te noemen.

13. Artikel 89.

Aan het eerste lid dient naar de mening van de Raad te worden toegevoegd dat de eigendom in een pandrecht wordt omgezet voor zover het gaat om de eigendom van een voor pandrecht vatbaar goed. Voorts is niet duidelijk waarom in het tweede lid het tweede lid van artikel 86 niet van overeenkomstige toepassing is verklaard.

14. Artikel 151.

Op grond van het bepaalde in Artikel 151, twee lid, geldt de verplichting bedoeld in artikel 5.2.3, eerste lid, van Boek 5 van het nieuw Burgerlijk Wetboek ook voor de vondsten van kostbare zaken en van niet-kostbare zaken die gedurende een jaar voor de inwerkingtreding van de wet zijn gedaan.

De Raad vraagt zich af hoe voldaan kan worden aan het vereiste, genoemd in artikel 5.2.3, eerste lid, om de aangifte «ten spoedigste te doen». Evenmin is de genoemde termijn in de toelichting gemotiveerd. Indien gesteld wordt dat de aangifteplicht eerst ontstaat met de inwerkingtreding van de wet, dan is in bepaalde gevallen niet voldaan aan het vereiste de aangifte «ten spoedigste te doen».

In het derde lid van artikel 151 is sprake van «het genoemde tijdstip». Niet duidelijk is of dit het tijdstip van de inwerkingtreding van de wet is dan wel het tijdstip gelegen een jaar na deze inwerkingtreding.

Het woordje «en» tussen «aangifte» en «mededeling» in het derde lid van artikel 151 dient door «of» te worden vervangen.

Niet duidelijk is wat «hetzelfde geldt als de gemeente de zaak in haar macht heeft» betekent. Gesteld zou kunnen worden dat de gemeente eigenares wordt, maar ook dat de vinder dit wordt indien hij de zaak aan de gemeente in bewaring heeft gegeven. Uit artikel 5.2.4, eerste lid, van Boek 5 van het nieuw Burgerlijk Wetboek vloeit voort dat de vinder eigenaar wordt.

15. Artikel 161.

Het eerste woordje van de tweede volzin «was» ware te vervangen door: is.

16. Artikel 164.

In deze bepaling dient dezelfde variant («hetzij als deelgenoten, hetzij als eigenaar van verschillende gedeelten daarvan») te worden opgenomen als in artikel 5.6.7a, eerste lid, van Boek 5 van het nieuw Burgerlijk Wetboek.

17. Artikel 166.

In deze bepaling dient naar 's Raads mening mede naar artikel 783 van het huidige Burgerlijk Wetboek te worden verwezen, omdat artikel 766, waarnaar in artikel 783 eveneens wordt verwezen, over het recht van opstal handelt. Artikel 166 zet artikel 5.7.1.2, tweede lid, opzij, waarin een termijn van 25 jaar wordt genoemd en handhaaft daarmee een termijn van 30 jaar. Dit impliceert dat degenen die binnen vijf jaar voor het in werking treden van de wet een erfpacht vestigen, een langere termijn bezitten dan degenen die vlak na het in werking treden van de wet hiertoe overgaan. De vraag is of dit na 25 jaar nog te rechtvaardigen valt. Het lijkt aanbeveling te verdienen artikel 166 zo te nuanceren dat een erfpacht die voor het in werking treden van de wet is aangegaan, opzeggbaar is na 25 jaar na het in werking treden van de wet.

18. Artikel 168.

De Raad meent dat deze bepaling aangepast dient te worden aan artikel 5.7.1.5a, eerste lid, door na meer personen toe te voegen: «hetzij als deelgenoten, hetzij als erfpachter van verschillende gedeelten van de zaak».

Niet duidelijk is voorts wat aan het slot van artikel 168 met het «tijdvak» bedoeld wordt. Is hiermede bedoeld het tijdvak tussen de inwerkingtreding van de wet en de eerste canon-betaling daarna, of het tijdvak tussen de eerste en de tweede canon-betaling na het in werking treden van de wet? Artikel 5.7.1.1, tweede lid, verbindt de canon immers niet aan een periode waarover vooraf of achteraf een bepaalde geldsom moet worden betaald. De canon is een op regelmatig terugkerende tijdstippen te betalen geldsom.

19. Artikel 192.

In deze bepaling dient naar het juiste artikel van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek verwezen te worden.

20. Voor enkele redactionele kanttekeningen moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage.

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State,
W. Scholten

Lijst van redactionele kanttekeningen, behorende bij het advies nr. W03.84.0687/09.5.16 van de Raad van State van 24 april 1985

– De inleidende bepaling van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek (Stb. 1976, 396) luidt: «De in deze wet zonder nadere aanduiding aangehaalde bepalingen zijn bepalingen van de nieuwe boeken van het Burgerlijk Wetboek». Hieruit vloeit voort dat de toevoeging «van het nieuwe Burgerlijk Wetboek» in artikel 68, eerste lid, overbodig is.

– De Romeinse nummering van de artikelen is niet correct. Zo komt tweemaal Artikel I voor (zie bladzijde 1 en 25). De nummering ware aan te passen. Tevens komt op bladzijde 25 de enkele aanduiding Hoofdstuk II voor. Deze aanduiding lijkt overbodig. Voorts dient het slotartikel van een nummer te worden voorzien.

– De tekst van het wetsontwerp is niet in overeenstemming met enige punten van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek.

– Punt 12 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek beveelt onder meer aan het einde van bij voorbeeld een reeks te omschrijven met de woorden «tot en met». Dit is bij voorbeeld niet geschied bij artikel 75, tweede lid en bij artikel 68, eerste lid.

– Volgens punt 7 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek verdient het onder meer aanbeveling in plaats van de uitdrukking «vorige artikel(lid)» bij voorkeur een vermelding van de artikelen of leden op te nemen. Artikel 74, tweede lid bij voorbeeld spreekt slechts van vorig lid.

– Punt 25 van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek geeft de voorkeur aan de schrijfwijze «eerste lid» boven lid 1 of 1e lid. De daarvoor in aanmerking komende verwijzingen in het wetsontwerp dienen te worden aangepast. Als voorbeeld kan gewezen worden op artikel 91, eerste lid.

– In artikel 163 ware na «het in werking treden» in te voegen: der wet.

– Artikel II, eerste lid, ware in overeenstemming te brengen met punt 90, onder D, van de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek. Geschreven dient te worden: «Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit vast te stellen tijdstip».

– Het slotformulier ware in overeenstemming te brengen met punt 94 van de Aanwijzingen voor de wetgevings-techniek.

– Op bladzijde 82, derde regel, van de memorie van toelichting ware «artikel 19» te vervangen door: artikel 86.

– Op bladzijde 138 van de memorie van toelichting ware «3.4.10A» te wijzigen in: 3.10.4A.

